

ת"פ 51992/11/20 - מדינת ישראל נגד אבנר שפיר

בית משפט השלום בחדרה

ת"פ 51992-11-20 מדינת ישראל נ' שפיר

בפני כבוד השופט אלכס אחטר
מאשימה/משיבה
נגד
נאשם/מבקש
מדינת ישראל
אבנר שפיר

החלטה

בפניי בקשה לביטול כתב האישום מחמת טענת הגנה מן הצדק ומאחר שכתב האישום לא מגלה עבירה ע"פ סעיף 149(10) ו-149(4) לחוק סדר הדין הפלילי.

הנאשם טוען שהגשת כתב האישום בתיק זה לאחר שהתיק נגדו במשטרה נסגר, רק משום שהמתלונן העלה טענת אפליה בכתב האישום שהוגש כנגדו, מהווה סתירה מהותית לעקרונות הצדק ופוגעים בזכותו של המבקש להליך הוגן. בנקודה זו אעיר כי הנאשם, באמצעות בא כוחו, הדגיש שהטענה מתבססת הן על ס"ק 10 העוסק בהגנה מן הצדק והן על ס"ק 4 ונטען כי כתב האישום איננו מגלה עבירה מאחר שבנסיבותיו נכתב שהנאשם תקף את המתלונן על מנת להיחלץ מידי.

רקע

בתאריך 22.11.20 הוגש כתב האישום כנגד הנאשם המתאר אירוע אלים שהתרחש בין המתלונן לנאשם בתאריך 12.05.19.

בדיון מתאריך 02.03.21 בפני כב' סגנית הנשיאה ארגמן השיב הנאשם לכתב האישום, כפר בעובדותיו וטען שמדובר היה בהגנה עצמית כפי שאף נוסח בסעיף 5 לעובדות. עוד צוין שלנאשם טענות על פתיחת התיק מחדש כנגדו לאחר סגירתו מחוסר ראיות.

בתאריך 12.05.21, לאחר ניתוב התיק לכב' השופט גינות, ביקשה המאשימה לתקן את כתב האישום כך שבסעיף 5 לעובדות לא יירשם שהנאשם תקף את המתלונן על מנת להיחלץ מידי אלא שתקף אותו בלבד. הבקשה נתקבלה בהחלטת השופט גינות מתאריך 18.08.21 ואולם, בתאריך 22.08.21 נתבקש בית המשפט לשנות מהחלטה זו מהטעם שהנאשם כבר השיב לכתב האישום ואילו לאחר הגשת הבקשה, לא ניתנה לנאשם האפשרות להגיב לה. בנסיבות אלה, הורה כב' השופט גינות על קיום דיון בבקשה.

בתאריך 06.01.22 התקיים דיון בבקשה בו התנגד ב"כ הנאשם נחרצות לתיקון כתב האישום וטען שההגנה "מבקשת לטעון טענת הגנה מן הצדק בצד התנגדותה המוחלטת לתיקון כתב האישום, כאשר אנו טוענים שהתנהגות המאשימה אסורה, שערורייתית, פסולה ואין להסכים איתה ואפרט.... כתב האישום כנגד הנאשם אבנר שפיר, מתאר מקרה מיום 12/5/19 בו הוא הותקף ע"י אדם בשם אופיר גינת, המכונה בכתב האישום "המתלונן". התקיפה היתה קשה, כוללת הטחת ראשו של הנאשם בקירות ובמכונת כביסה כמתואר בסעיפים 2, 3 ו-4. סעיף 5 לכתב האישום (מקריא). כלומר כתב האישום מנוסח באופן של הגנה עצמית כדי להיחלץ מהתקיפה. אבל עוד קדמו להגשת כתב האישום דברים אחרים, למעשה התיק נגד הנאשם נסגר. יש הרי תיק, מגע בין הנאשם לבין אותו מתלונן, נגד המתלונן הוגש כתב אישום ונגד אבנר שפיר הנאשם - נסגר התיק.

מגיש לבימ"ש הודעה שנשלחה לנאשם בדבר החלטה שלא להעמיד לדין מתיק פל"א 204459/2019, כאשר עילת הסגירה "לא נמצאו ראיות מספיקות להעמדה לדין". מוגש ומסומן במ/1.

... אבל התברר כשאופיר גינת הגיע לשופטת ארגמן, הוא טען שגם הנאשם שלנו תקף אותו ולמה רק כלפיו יוגש כתב אישום ושיוגש גם נגדו? למרות שהמאשימה קראה את חומר הראיות וראתה שהמעשה הוא הגנה עצמית. הם טענו את הטענה הזו בפני השופטת והיא אמרה להם לבחון ההחלטה מחדש, אז פתאום מקבל הנאשם כתב אישום כדי להתמודד עם טענות אפלייה בתיק אחר. ואיזה כתב אישום הוגש, מוכנסת טענה של הגנה עצמית של ממש ולא רק זה, לכתב האישום של אופיר גינת, מגיש את כתב האישום ושם כתוב בסעיף 5, בהמשך למתואר לעיל הצליח המתלונן, הנאשם כאן, אחז בקבוק יין והיכה בראשו של הנאשם ע"מ להיחלץ מידי... כלומר בשני כתבי האישום כתבה המאשימה אותו נוסח לפיו המעשים שעשה הנאשם, הם הגנה עצמית. כתב האישום מוגש ומסומן במ/2.

על איזה בסיס מבקשת המאשימה לתקן את כתב האישום? האם התגלו ראיות חדשות, התקבל חומר חדש בפרקליטות? למה חשבה המאשימה שאין לה ראיות ולכן סגרה התיק נגדו מחוסר ראיות? מה הביאה להגיש כתב אישום חדש והאם יש לה אפשרות או סמכות לעשות כן? בעצם בגלל אדם אחר הוגש כתב האישום. אין ראיות לביצוע העבירות נגדו.

נלך לפסיקה המתייחסת לאפשרויות של מתי התביעה יכולה לחזור בה מהחלטה של סגירת תיק מחוסר ראיות ובסוף כן להגיש. מדובר במקרים נדירים ביותר, אי אפשר לבוא לתקן את כתב האישום למשל בטענה שפעם חשבתי ככה ועכשיו אני חושב אחרת, על אותו חומר ראיות! אי אפשר לעשות זאת ובוודאי לא בתיקים רגילים, כי כאן יש אינטרס של ציפייה לאחר שהודעת לו שהתיק נסגר".

כאמור, מצאתי לנכון להביא את מרבית טענות ב"כ המבקש מילה במילה מאחר ולמעשה הרי שטען כבר אז לטענת הגנה מן הצדק לאור התנהלות המאשימה וכן לכך שמעשי הנאשם מהווים הגנה עצמית.

המאשימה בתגובה פירטה כיצד תחילתו של התיק הועבר לבחינת גורם ממונה אשר החליט על סגירתו בהיעדר ראיות ואולם, לאור הנחיית בית המשפט, נבחנה ההחלטה על ידי גורם ממונה בכיר יותר שמצא את החלטת הסגירה שגויה מאחר ובבחינת הראיות נמצא שהיה נתק בין אירוע התקיפה של המתלונן לזה של הנאשם ולכן, מעשי הנאשם אינם עומדים בתנאי ההגנה העצמית.

בגין כך, נפתח התיק מחדש ולנאשם נשלחה הודעה על אפשרות העמדתו לדין תוך שהודעה לו זכותו לפנות כנגד

ההחלטה על פתיחת התיק אך הנאשם לא מימש זכות זו.

בתאריך 21.03.22 **ניתנה החלטת השופט גינות הדוחה את בקשת המבקש לביטול כתב האישום בגין ההתנהלות של סגירת התיק ופתיחתו מחדש**. עם זאת, מאחר והמאשימה סברה שהיה נתק בין התקיפה על ידי המתלונן לבין מעשי הנאשם, עוד טרם שניסחה והגישה את כתב האישום, הרי שהיה עליה להקפיד על ניסוח העובדות ואין לאפשר לה מקצה שיפורים ולכן, בוטלה ההחלטה על תיקון כתב האישום.

המאשימה לא השלימה עם ההחלטה להשיב על כנו את כתב האישום המקורי וביקשה לעיין בהחלטה מחדש. בדיון שהתקיים בתאריך 09.05.22 גם ב"כ הנאשם לא השלים עם ההחלטה שלא לבטל את כתב האישום והפעם טען שמאחר שמדובר בהגנה עצמית יש לקבוע שאין להשיב לאישום על אף שכאמור, תשובת הנאשם לאישום המקורי ניתנה זה מכבר יותר משנה לפני כן.

כב' השופט גינות דחה את בקשת המאשימה לעיין מחדש בהחלטתו והורה על ניתובו מחדש של התיק לאור פרישתו.

בתאריך 03.07.22 התייצבו הצדדים בפני והנה שב ב"כ הנאשם על טענת ההגנה מן הצדק כאילו לא נידונה מעולם אך הפעם הוסיף שהתנהלות הנאשם כפי שתוארה בכתב האישום המקורי איננה מגלה עבירה.

המאשימה מסרה תגובתה שטענת ההגנה מן הצדק כבר עלתה ונדונה ולכן אין לדון בה שוב. אשר לטענה שכתב האישום איננו מגלה עבירה, הרי שלטענת הגנה עצמית קיימים תנאים שעל הנאשם לעמוד בהם ולשם קביעה האם עמד בהם, לא ניתן לקבוע זאת רק מעיין בכתב האישום ויש לבחון את הראיות לעומקן. בנסיבות אלה, אין לבטל את כתב האישום ויש לשמוע אותו כאשר על המאשימה יהיה להוכיח את המתואר בכתב האישום המקורי.

סעיפים 149-150 לחסד"פ עוסקים בטענות מקדמיות וקובעים כדלקמן:

"149. לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן -

....

(4) העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה;

.....

(10) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.

מיום 21.5.2007 **תיקון מס' 51 הוספת פסקה 149(10)**

150. נטענה טענה מקדמית, יתן בית המשפט לתובע הזדמנות להשיב עליה, אולם רשאי הוא לדחותה גם אם לא עשה כן; בית המשפט יחליט בטענה לאלתר, זולת אם ראה להשהות את מתן החלטתו לשלב אחר של המשפט; נתקבלה טענה מקדמית, רשאי בית המשפט לתקן את כתב האישום או לבטל את האישום, ובמקרה של חוסר סמכות - להעביר את הענין לבית משפט אחר כאמור בסעיף 79 לחוק בתי המשפט."

כאמור, הנאשם טען טענה מקדמית לפי סעיף 149(10) בגין התנהלות המאשימה טרם הגשת כתב האישום, אשר כבר נידונה והוכרעה בהחלטה מנומקת של כב' השופט גינות ואין מותב זה מהווה ערכאת ערעור על המותב שקדם לו. בנסיבות אלה דינה של טענה זו לדחייתה על הסף.

ב"כ הנאשם הוסיף וטען גם לפי הוראת סעיף 149(4) לחסד"פ לפיה העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה.

משמעותה של טענה מקדמית זו היא שגם בהנחה שעובדות כתב האישום תוכחנה במלואן בבית המשפט, לא יהיה בכך בסיס נאות להרשעת נאשם בעבירה המיוחסת לו או בעבירה אחרת מאותו "סוג" (יעקב קדמי על סדר הדין בפלילים 1293 (מהדורה מעודכנת, 2009)). ודוק: בית המשפט יקבע כי העובדות המפורטות בכתב האישום אינן מהוות עבירה, אך ורק מקום בו גם אם תוכחנה כל אותן העובדות, לא תהיה כל היתכנות להרשעתו של הנאשם בעבירה המיוחסת לו או בעבירה מאותו סוג.

משנטענה טענה מקדמית על בית המשפט להחליט בה לאלתר, ואולם הוא רשאי "להשהות את מתן החלטתו לשלב אחר של המשפט" (סעיף 150 לחסד"פ). משקיבל בית המשפט טענה מקדמית מהטענות המקדמיות המנויות בסעיף 149 לחסד"פ, רשאי הוא לתקן את כתב האישום או להורות על ביטולו (שם). החלטה לאלתר בה מורה בית המשפט על ביטול כתב האישום צריכה להינתן רק במקרה ברור ומובהק בו אין כאמור כל היתכנות להרשעתו של הנאשם בעבירה המיוחסת לו או בעבירה מאותו סוג.

נוכח האמור, השאלה היא האם העובדות המפורטות בכתב האישום שהוגש נגד המשיב מגלמות פוטנציאל להרשעתו בעבירות שיוחסו לו או בעבירות מאותו סוג, או שמא אף בהנחה שתוכחנה כל העובדות המפורטות בכתב האישום, לא תהיה כל היתכנות להרשעת המשיב בעבירות המיוחסות לו או בעבירות מאותו סוג (ור' ע"פ 2685/17 מדינת ישראל נ' נסים (26.09.17)).

בנסיבות כתב האישום שבפניי ולאחר שהנאשם כבר השיב לכתב האישום וכך גם שב על עמדתו לא פעם ולא פעמיים כי התנהלותו נבעה מהצורך בהגנה עצמית, הרי שכפי שטענה המאשימה, טענת הגנה עצמית איננה מתקבלת על אתר ואכן יש לבדוק ולבחון האם מעשי הנאשם נדרשו לצורך הגנתו, האם היו סבירים או שמא היו אמצעים פחותים בחומרתם אשר היו משיגים את מטרת ההגנה. מובן כי לשם כך, יש צורך בבירור הנסיבות לאשורן, שמיעת הראיות ובחינתן.

לאור האמור, אין בידי לקבל את הבקשה ולהורות על ביטול כתב האישום מהנימוק שכתב האישום איננו מגלה עבירה.

כאמור, בקשת הנאשם לביטול כתב האישום, על כלל נימוקיה, נדחית.

המזכירות תעביר החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, י"ג חשוון תשפ"ג, 07 נובמבר 2022, בהעדר הצדדים.